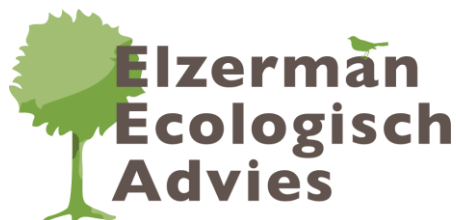

Flora en fauna quickscan 'Complex 4' te Ridderkerk-Rijsoord

Rapportnr.
Auteur
Opdrachtgever
Contactpersoon
Datum uitgave

2014-N11
Sander D. Elzerman
Woonvisie
Dhr. A. Lykles
11 juli 2014

Flora en fauna quickscan 'Complex 4' te Ridderkerk-Rijsoord

Aanleiding

Voor de herstructurering van een aantal woningen in Rijsoord is een flora en fauna quickscan uitgevoerd. De quickscan is een verkennend onderzoek naar de beschermde natuurwaarden in het projectgebied. Hieruit moet blijken of vervolgonderzoek nodig is. Dit kan mogelijk leiden tot de aanvraag van een ontheffing op de Flora- en faunawet.

Het projectgebied ligt tussen de Gerard Alewijnszstraat en Dominee Sleeswijk Visserstraat in Rijsoord (Figuur 1). De woningen behoren tot 'Complex 4'. In de huidige situatie zijn hier 46 woningen gevestigd. Deze worden vervangen door 44 nieuwbouw woningen, appartementen en eengezinswoningen.

Figuur 1. Het projectgebied in Rijsoord is rood omkaderd.

Methodiek

Voorafgaand aan het veldbezoek zijn openbare bronnen geraadpleegd op het voorkomen van beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied en de directe omgeving. Hierbij is onder andere de Natuurwaardenkaart van de gemeente Ridderkerk (Elzerman, 2013) geraadpleegd. Dit geeft een indruk van de beschermde soorten die op basis van verspreiding in het gebied voor kunnen komen. Vervolgens is op 1 juli 2014 is het projectgebied bezocht om te beoordelen of lokale situatie geschikt is voor de potentiële soorten.

Het veldonderzoek richtte zich op de aanwezigheid of potentie van het gebied voor beschermde flora en fauna. De nadruk lag op de soorten waarvoor op basis van art. 75 van de Flora- en faunawet een ontheffing nodig is en soorten waarvan de vaste rust- of verblijfplaats jaarrond beschermd is (Ministerie van LNV, 2009). Het betreffen zgn. Tabel 2 en 3-soorten die vallen onder de zwaarste beschermingsregimes (Ministerie van LNV, 2005). Wanneer werkzaamheden deze soorten (mogelijk) treffen dan is een ontheffing verplicht. Voor soorten opgenomen in Tabel 1 geldt bij ruimtelijke ontwikkelingen een vrijstelling wanneer men de Zorgplicht in acht neemt. De Zorgplicht (artikel 2 Flora- en faunawet) is een algemeen geldende fatsoenseis ten aanzien van de omgang met flora en fauna.

De weersomstandigheden waren voldoende gunstig om een gedegen indruk te krijgen van het gebied (bewolgingsgraad 4/8, temp. 20°C graden, 2Bft zuidwestenwind). De (potentiële) functionaliteit van het onderzoeksgebied is voor alle beschermde soortgroepen tijdens het veldbezoek beoordeeld.

Wet- en regelgeving

Dit onderzoek richt zich op de beschermde soorten uit de Flora- en faunawet. In beginsel zijn alle in Nederland in het wild levende dieren en planten beschermd. De bescherming wordt vormgegeven door verbodsbepalingen en een Algemene Zorgplicht.

Voor bepaalde soorten geldt een vrijstellingsregeling. Uitgangspunt hierbij is dat de werkzaamheden geen afbreuk mogen doen aan de duurzame instandhouding van planten- of dierenpopulaties. Voor soorten die in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn (Tabel 3) worden genoemd en voor de per Algemene Maatregel van Bestuur (Vrijstellingenbesluit) aangewezen zeldzame en bedreigde soorten (Tabel 3) gelden daarnaast verzwaarde eisen.

De aanvragen voor een ontheffing op de Flora- en faunawet worden ingediend en beoordeeld door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland van het Ministerie van Economische Zaken (Ministerie van EZ). Wanneer de wetgeving van de Flora- en faunawet overtreden wordt dan kan een handhaver het werk stilleggen, de activiteiten verbieden, beëindigen en/of een proces-verbaal opmaken. Een overtreding op de Flora- en faunawet wordt gezien als een economisch delict. Het Openbaar Ministerie zal in het geval van een overtreding uiteindelijk het vonnis uitspreken.

Algemene Zorgplicht (Art. 2)

De Flora- en faunawet richt zich op de bescherming van soorten en niet van individuele dieren. Echter, de intrinsieke waarde van elk individueel dier en plant wordt wel erkend. Mensen mogen hier dus niet onzorgvuldig mee omgaan. Vanuit deze gedachte is de Zorgplicht opgesteld:

- *Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving;*
- *De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten, nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voorzover zulks in redelijkheid kan worden gevergd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voorzover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.*

De Zorgplicht is een algemene fatsoenseis die voor iedereen geldt.

Ontheffing, Soortenstandaard en Ecologisch Werkprotocol

Wanneer een beschermde plant of dier getroffen dreigt te worden door de werkzaamheden dan moeten maatregelen genomen worden om dit te voorkomen. Mitigerende maatregelen worden getroffen voordat de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden. Op deze manier biedt het de mogelijkheid aan beschermde soorten om uit te wijken wanneer de werkzaamheden van start gaan. Compensatie gebeurt daarentegen achteraf. Als het project op zijn einde loopt of afgerond is worden nieuwe mogelijkheden geboden aan de beschermde soort om zich opnieuw te kunnen vestigen. Gedacht kan worden aan het in metselen van Gierzwaluwdakpannen bij een nieuwbouwproject. Voor een aantal soorten worden vaak ontheffingen aangevraagd. Het ministerie heeft voor deze soorten 'Soortenstandaarden' ontwikkeld. In deze Soortenstandaarden staan de ecologische aspecten van de betreffende soort en richtlijnen voor degelijk onderzoek. Daarbij wordt een set van standaard mitigerende en compenserende maatregelen beschreven. Een deskundig ecooloog kan beoordelen op welke wijze de maatregelen toegepast kunnen worden bij de specifieke situatie. Welke maatregelen getroffen moeten worden bij het project worden vastgelegd in een Ecologisch Werkprotocol. Dit werkprotocol geeft praktische richtlijnen voor de uitvoering van de maatregelen. Het ecologisch werkprotocol is aanwezig op de plaats van uitvoering en bekend bij alle betrokken partijen.

Verbodsbepalingen

De bescherming van planten en dieren is gebaseerd op het 'Nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen, dat in principe werkzaamheden of ruimtelijke ontwikkelingen geen negatief effect mogen hebben op beschermde flora en fauna, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen reguliere werkzaamheden en ruimtelijke ontwikkelingen. Wanneer de activiteiten geen negatief effect hebben op de flora en fauna dan is er geen ontheffing nodig. In veel gevallen is dat echter moeilijk vooraf te bepalen. Daarom is het raadzaam om vooraf het voorkomen van beschermde soorten in kaart te laten brengen. Hiermee wordt niet alleen het voorkomen van een soort binnen het projectgebied bepaald, maar ook de mate van aanwezigheid en daarmee het effect van de activiteiten. De volgende verbodsbepalingen zijn in dit kader van belang:

Artikel	Verbodsbepaling
8	het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
9	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
10	het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.
11	het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
12	het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Een aantal soorten flora en fauna kent een zwaarder beschermingsregime (Ministerie van LNV, 2005). Deze soorten zijn opgenomen in drie tabellen. Het is mogelijk om voor deze soorten een ontheffing aan te vragen. Of een ontheffing aangevraagd moet worden hangt af van de zeldzaamheid van de soort en impact van de werkzaamheden.

In **Tabel 1** staan de soorten met het lichtste beschermingsregime. Voor soorten die opgenomen zijn in deze tabel geldt een algemene vrijstelling of ontheffing met lichte toetsing. De vrijstelling geldt voor de volgende werkzaamheden:

- Bestendig beheer en onderhoud (ook in landbouw en bosbouw);
- Bestendig gebruik;
- Ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Vallen de activiteiten onder één van deze noemers dan is de vrijstellingsregeling van de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet van toepassing. Als geen sprake is van dit type werkzaamheden dan is toch een ontheffingsaanvraag nodig. De Algemene Zorgplicht blijft in alle gevallen wel van kracht.

Bij **Tabel 2** is sprake van een zwaarder beschermingsregime. Hier dient voor de werkzaamheden, zoals die genoemd zijn bij Tabel 1, te worden gewerkt volgens een Gedragscode. De door het ministerie goedgekeurde gedragscodes hebben een landelijke dekking, maar zijn alleen van toepassing binnen een bepaalde sector, zoals de Waterschappen, gemeentewerken of Bouwsector. Op de website van het ministerie staat een overzicht van de goedgekeurde gedragscodes. De maatregelen uit een gedragscode worden op de specifieke situatie aangepast in de vorm van een Ecologisch Werkprotocol. Alleen indien volgens de gedragscode of een ecologisch werkprotocol gewerkt wordt is een ontheffing niet nodig. Bij alle overige activiteiten moet een ontheffing worden aangevraagd die bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland een lichte toets krijgt.

Het zwaarste beschermingsregime kent **Tabel 3**. In deze tabel staan soorten die op Europees niveau onder druk staan. Het zijn soorten, die genoemd zijn in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en in Bijlage 1 van de Algemene Maatregel van Bestuur. Voor alle ruimtelijke ontwikkelingen en werkzaamheden is het verplicht een ontheffing aan te vragen. Een gedragscode volstaat hier in de meeste gevallen niet.

Vogels

In de bovengenoemde tabellen zijn vogels niet opgenomen. Alle in Nederland voorkomende vogelsoorten worden in beginsel gelijkwaardig beschermd. Het is in het algemeen verboden om vogels te doden, te verontrusten, hun nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen te verstoren. Indien de werkzaamheden vallen onder in Tabel 1 genoemde activiteiten dan kan worden volstaan met een goedgekeurde gedragscode. Voor alle overige activiteiten dient een ontheffing aangevraagd te worden. In de praktijk gaat het met name om werkzaamheden gedurende het broedseizoen. Buiten het broedseizoen zullen de meeste activiteiten minder problemen geven. Uitzondering hierop vormt een selectie aan vogelsoorten die jaarronde bescherming genieten (Ministerie van LNV, 2009). De nesten van deze soorten mogen ook buiten het broedseizoen niet verstoord worden. De jaarrond beschermde vogelsoorten zijn ingedeeld in vijf categorieën. Voor de soorten uit de vijfde categorie geldt alleen onder specifieke omstandigheden een ontheffingsplicht.

Voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen

Naast de dieren zelf worden ook hun voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaatsen beschermd. Onder een voortplantingsplaats wordt niet alleen een nest van een vogel of kolonieverblijf voor vleermuizen verstaan, maar ook de directe omgeving. Sommige faunasoorten zijn zeer kritisch wat betreft hun foerageerplek of slaapplek. Zij stellen specifieke eisen aan het leefmilieu en kunnen ook moeilijk overschakelen op een veranderde situatie. Indien werkzaamheden invloed hebben op vaste rust- en verblijfplaatsen dient een ontheffing te worden aangevraagd.

Resultaten

Het projectgebied is beschreven aan de hand van de landschappelijke en ecologische kenmerken. Vervolgens zijn de aangetroffen en, indien van toepassing, de te verwachten soorten beschreven.

Beschrijving projectgebied

Complex 4 is de benaming voor een aantal rijtjeshuizen langs de Gerard Alewijnszstraat en Dominee Sleswijk Visserstraat in Rijsoord (Figuur 2 en 3). Het betreffen 46 beneden-/bovenwoningen, die dateren uit de jaren '60-'70 en zijn twee verdiepingen hoog. De huizen zijn voorzien van zadeldaken met zwarte dakpannen, die evenwijdig aan de straat gericht zijn. Op elk dak staat een stenen schoorsteen en elk huis heeft een klein balkon aan de voor- en/of achterzijde. De muren zijn opgebouwd uit bakstenen met een spouwmuur. Er zitten twee type ventilatiegaten, in de voegen langs de korte zijde van klinkers en langs verticaal staande bakstenen.

Tussen de woningblokken liggen ruime achtertuinen die van elkaar gescheiden worden door een brandgang (Figuur 5). Elke tuin is voorzien van een stenen berging. De meeste tuinen zijn 'groen' ingericht, waarvan enkele als moestuin gebruikt worden, met een open karakter. Er staan weinig bomen.

Figuur 2. Overzicht van de Ds. Sleswijk Visserstraat. De huizen aan de linkerkant van de foto behoren tot het projectgebied.

Figuur 3. Voorzijde van de huizen aan de Gerard Alewijnszstraat.

Aangetroffen (beschermde) soorten

Vogels

Tijdens het veldbezoek werden twee zingende Huismussen *Passer domesticus* waargenomen in de Ds. S. Visserstraat. De mannetjes zaten in de dakgoot bij huisnummers 2 en 4. De even adressen vallen buiten het projectgebied, maar de oneven nummers bieden net zoveel broedgelegenheid. De quickscan is uitgevoerd in een periode dat de meeste Huismussen hun eerste broedsel al hadden grootgebracht. Sommige paartjes broeden in hetzelfde seizoen nog voor een tweede keer. Deze worden dan ook weer territoriaal actief, zoals de zingende mannetjes deden. Bij de woningen binnen het projectgebied is het niet uitgesloten dat Huismussen onder de dakpannen broeden. Dergelijke daktypen zijn bij uitstek geschikt voor deze soort.

De voortplantings-, vaste rust- en verblijfplaats van de Huismus zijn jaarrond beschermd. Wanneer deze locaties getroffen worden door de werkzaamheden dan dient een ontheffing op de Flora- en faunawet aangevraagd te worden.

Een andere jaarrond beschermde vogelsoort is de Gierzwaluw *Apus apus*. Ook deze soort is bij het projectgebied aangetroffen. Er vlogen diverse exemplaren laag boven de woonwijk. Aan het gierende geluid was te merken dat nabij een kolonie gevestigd is. De Gierzwaluw broedt onder dakpannen en dakoverstek. Hoewel tijdens het veldbezoek geen nesten zijn gevonden kan niet uitgesloten worden dat de soort binnen het projectgebied broedt.

Naast de twee jaarrond beschermde soorten vertoonden ook enkele algemene soorten territoriaal gedrag. Twee Turkse Tortels *Streptopelia decaocto* maakten baltsvluchten vanaf de nokken van de huizen. Deze soort kan in één van de bomen of op de balkons binnen het projectgebied nestelen. Op diverse schoorstenen waren jonge Kauwen *Coloeus monedula* met hun ouders aanwezig (Figuur 4). De Kauw broedt in hopen en vormt kolonies met soortgenoten. De soort is verspreid in Ridderkerk op diverse plekken in schoorstenen broedend aangetroffen. Jonge Kauwen, die recent hun nest verlaten hebben, blijven meestal nog enkele weken rondhangen rondom de broedplaats. Het is goed mogelijk dat binnen het projectgebied een kolonie van deze soort gevestigd is. Tot slot, is ook een jonge Merel *Turdus merula* waargenomen. Deze zangvogel zal waarschijnlijk in één van de tuinen gebroed hebben. De Turkse Tortel, Kauw en Merel zijn algemeen voorkomende broedvogels en zijn beschermd gedurende de broedtijd.

Figuur 4. In schoorstenen zonder rooster kunnen Kauwen een nest maken.

Vaatplanten

Binnen het projectgebied zijn weinig mogelijkheden voor een natuurlijke vestiging van 'wilde' planten. De meeste soorten in de particuliere achtertuinen zijn aangeplant. Buiten de tuinen is het gebied grotendeels betegeld. In een enkel hoekje groeien onkruiden. Er zijn geen spleten in muren of

vochtige plekken aangetroffen waar mogelijk beschermde muurplanten kunnen voorkomen. Net buiten het projectgebied is nog wel een Aardaker *Lathyrus tuberosus* gevonden. Deze soort uit Tabel 1 van de Flora- en faunawet groeide op de hoek van de Ds. S. Visserstraat en de Pruimendijk. Mogelijk is de soort afkomstig uit een tuin.

Op basis van het biotoop zijn geen beschermde planten in het projectgebied te verwachten.

Figuur 5. Overzicht van de achtertuinten tussen de Ds. Sleswijk Visserstraat en Gerard Alewijnszstraat.

Zoogdieren

Er zijn geen zoogdieren waargenomen tijdens het veldbezoek. De aanwezigheid van vleermuizen in de gebouwen kon niet worden uitgesloten.

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen staan vermeld in Tabel 3 uit de bijlage van de Flora- en faunawet. Voor alle soorten geldt dat een ontheffing nodig is voor werkzaamheden die een verblijfplaats treffen. Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van meerdere verblijfplaatsen. Deze kunnen in hetzelfde gebouw zitten, maar kunnen zich ook op verschillende, nabijgelegen locaties bevinden. Sommige soorten rusten overdag in gebouwen (Limpens *et al.*, 1997). Spouwmuren vormen een zeer geschikte locatie voor een dergelijke verblijfplaats. Door de ventilatiegaten hebben de vleermuizen toegang tot de spouwmuur. Voor een soort als de Gewone Dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus* en Ruige Dwergvleermuis *P. nathusii* is dat voldoende ruimte om tussen te kruipen. Beide soorten komen verspreid binnen de gehele gemeente Ridderkerk voor. In diverse woonwijken zijn de afgelopen jaren verblijfplaatsen aangetroffen (Elzerman, 2013).

Overige soortgroepen

Voor de andere soortgroepen wordt het onderzoeksgebied op basis van het veldbezoek en de literatuurgegevens niet geschikt geacht voor strikt beschermde soorten.

Conclusie en aanbevelingen

Er zijn plannen om de beneden-/bovenwoningen aan de Ds. Sleeswijk Visserstraat en Gerard Alewijnszstraat in Rijsoord te vervangen door nieuwe woningen. Voor het nieuwe bestemmingsplan en de werkzaamheden is het projectgebied onderzocht op beschermde flora en fauna. Op basis van een flora en fauna quickscan is een verkennend onderzoek uitgevoerd naar de potenties. Het projectgebied wordt daarbij geschikt geacht voor de volgende beschermde soorten: Huismus, Gierzwaluw en vleermuizen.

In de Ds. S. Visserstraat zijn (waarschijnlijke) nestplaatsen van Huismussen aangetroffen. Deze bevonden zich onder de dakpannen aan de zijde met de even nummers, net buiten het projectgebied. Het kon niet worden uitgesloten dat de soort ook binnen het projectgebied gevestigd is. Daarom wordt vervolgonderzoek aangeraden. Het vervolgonderzoek dient te worden uitgevoerd in de periode 10 maart tot en met 20 juni. De inventarisatie bestaat uit twee veldbezoeken tussen 1 april en 15 mei. Aanvullend kunnen eventueel nog twee extra bezoeken gepland worden in de omringende periode (Dienst Regelingen, 2011a).

Van de boven de straten vliegende Gierzwaluwen kon niet worden uitgesloten dat enkele exemplaren binnen het projectgebied nestelen. Om de aanwezigheid en het exacte aantal broedende Gierzwaluwen vast te kunnen stellen is vervolgonderzoek nodig. Dit dient te worden uitgevoerd volgens de richtlijnen van de Soortenstandaard (Dienst Regelingen, 2011b). Deze richtlijnen schrijven drie bezoeken voor in de periode 1 juni tot en met 15 juli met tussenliggende periodes van minimaal tien dagen.

De woningen bieden verschillende mogelijkheden voor vleermuizen. De spouwmuren kunnen bereikt worden via ventilatiegaten. Dit maakt een groot deel van de woningen geschikt voor een verblijfplaats. Het onderzoek naar vleermuizen dient uitgevoerd te worden aan de hand van de richtlijnen uit het Vleermuisprotocol (NGB, VZZ & GaN 2013). Deze schrijft voor dat de functionaliteit van het gebied voor vleermuizen onderzocht moet worden op basis van tenminste vier bezoeken in de periode begin april – begin oktober. Tenminste twee bezoeken zijn daarvan gericht op het voorjaar en twee op het najaar. Tussen elk bezoek dient tenminste tien dagen te zitten.

Voor de overige soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen en deze worden op basis van de quickscan ook niet verwacht aanwezig te zijn. De soorten, die vermeld staan in Tabel 1 van de Flora- en faunawet, vallen onder een algemene vrijstelling. Alle broedende vogels en hun nesten zijn beschermd ex. art. 10 en 11 van de Flora- en faunawet. De werkzaamheden dienen dan ook buiten het broedseizoen plaats te vinden.

Bij de uitvoering van de werkzaamheden dient men te allen tijde rekening te houden met de in de Flora- en faunawet opgenomen Algemene Zorgplicht (Art. 2). De Zorgplicht houdt in dat schadelijke effecten aan planten en dieren door menselijk handelen tot een minimum beperkt worden. Deze wettelijke verplichting geldt voor alle flora en fauna in Nederland ongeacht de beschermde status. De Zorgplicht is overgenomen in de Gedragscode voor de Flora- en faunawet van de gemeente Ridderkerk (Boom, 2013).

Literatuur

- Boom, H. 2013. *Gedragscode Flora- en faunawet voor de gemeente Ridderkerk*. Gemeente Ridderkerk, Ridderkerk.
- Dienst Regelingen. 2011a. *Soortenstandaard Huismus Passer domesticus*. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Den Haag.
- Dienst Regelingen. 2011b. *Soortenstandaard Gierzwaluw Apus apus*. Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, Den Haag.
- Elzerman, S.D. 2013. *Natuurwaardenkaart 2014 voor Gedragscode Flora- en faunawet gemeente Ridderkerk*. Rapport 2012-03. Elzerman Ecologisch Advies, Ridderkerk.
- Limpens, H., Mostert, K. & W. Bongers (red). 1997. *Atlas van de Nederlandse vleermuizen*. KNNV Uitgeverij, Zeist.
- Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2005. *Wijziging Regeling vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten Flora- en faunawet*. Staatscourant 2 februari 2005, nr. 23, p. 16.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbehoud en Visserij. 2009. *Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen*. 26 augustus 2009. Brief Dienst Regelingen, Den Haag.
- NGB, VZZ & GaN. 2013. *Vleermuisprotocol 2013, versie 25 maart 2013*. Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging & Gegevensautoriteit Natuur.

Flora en fauna quickscan 'Complex 4' te Ridderkerk-Rijsoord

Status uitgave **Concept**
 Rapport nr. 2014-N15
 Auteur Sander D. Elzerman
 Datum uitgave 11 juli 2014

Foto's Sander D. Elzerman
 Kaartmateriaal GoogleEarth

Projectnr. 2014027
 Opdrachtgever Woonvisie
 Contactpersoon Dhr. A. Lykles

© Elzerman Ecologisch Advies
 Koninginneweg 235
 2982 AM Ridderkerk

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteursrechthebbende. Elzerman Ecologisch Advies kan door de opdrachtgever niet aansprakelijk worden gesteld voor schade die voortvloeit uit gebruik van data of gegevens of door toepassing van aanbevelingen en conclusies, die zijn opgenomen in deze rapportage.